

2018-12-07

Försvarsdepartementet
103 33 STOCKHOLMLise Donovan
070-28 56 210
lise.donovan@tco.se

Remissyttrande över betänkandet Behandlingen av personuppgifter vid Försvarmakten och Försvarets radioanstalt, SOU 2018:63

Fö2018/00999/RS

TCO har beretts tillfälle att inkomma med yttrande över betänkandet *Behandlingen av personuppgifter vid Försvarmakten och Försvarets radioanstalt*, SOU 2018:63. Utredningen föreslår en ny lag och en ny förordning om behandling av personuppgifter för respektive Försvarmaktens (FM) och Försvarets radioanstalts (FRA) verksamhet.

TCO inkommer härmed med följande yttrande som endast avser vissa delar av utredningens förslag.

När det gäller förslaget om direktåtkomst av personuppgifter för utländska underrättelse- och säkerhetstjänster samt förslagen att det inte ska finnas några föreskrifter om förbud mot behandling, inte någon rapporteringsskyldighet av personuppgiftsincidenter och inte heller några sanktionsavgifter känner TCO en stark oro för vad förslagen kan innebära för den personliga integriteten.

Det gäller särskilt förslaget om att åtkomst till personuppgifter, däribland så kallade känsliga personuppgifter såsom medlemskap i fackförbund, utvidgas för vissa syften och ändamål. Även om TCO ser allvarligt på och inser faran med internationell terrorverksamhet är TCO inte övertygat om att det alla gånger uppväger den kränkning och skada det kan leda till för den personliga integriteten när direktåtkomst av personuppgifter möjliggörs för utländska underrättelse- och säkerhetstjänster. Detta särskilt då den föreslagna direktåtkomsten inte tycks vara villkorad eller behäftad med regler om hur de utlämnade personuppgifterna får lagras, hanteras och bearbetas av utländska underrättelse- och säkerhetstjänster.

TCO delar inte heller utredningens bedömning att det är olämpligt med föreskrifter om förbud mot behandling, rapportering av personuppgiftsincidenter och införande av sanktionsavgifter i FM:s och FRA:s verksamheter.

TCO anser att det i bedömningen i de enskilda fallen självfallet måste tas hänsyn till den betydelse myndigheternas verksamhet har för Sveriges försvar och säkerhet men att helt utesluta möjligheterna att besluta om föreskrifter om förbud mot behandling, att ha rapporteringsskyldighet av personuppgiftsincidenter och att ålägga någon sanktionsavgifter, är att gå för långt. TCO anser att dessa möjligheter bör finnas, liksom de finns i förhållande till övriga svenska myndigheter.

Utredningen föreslår därutöver att det i de nya lagarna ska ingå en bestämmelse om att reglerna inte inskränker skyldigheten enligt 2 kap. tryckfrihetsförordningen (TF) att lämna ut personuppgifter (förslagets 1 kap 5 §). Syftet är att tydliggöra att offentlighetsprincipen går före de bestämmelser om skydd för personuppgifter som finns i de båda lagarna. En liknande bestämmelse om TF:s företräde finns i den nya *lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning* (dataskyddslagen). Tillämpningsområdet för bestämmelsen i dataskyddslagen är dock betydligt bredare då den i sin 7 § stadgar att EU:s dataskyddsförordning (GDPR) och dataskyddslagen inte ska tillämpas ”i den utsträckning det skulle strida mot tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen”. Bestämmelsen omfattar alltså inte bara offentlighetsprincipen utan även andra viktiga grundlagsskyddade principer. Av propositionen till dataskyddslagen (prop. 2017/18:105) framgår att syftet, förutom att värna offentlighetsprincipen, är att slå vakt om till exempel censurförbudet och meddelarskyddet.

TCO anser att det även när det gäller de nu förslagna lagarna finns anledning att påminna om att alla bestämmelser i TF och yttrandefrihetsgrundlagen har företräde framför bestämmelserna i lagarna. Dessa bestämmelser bör utformas på samma sätt som i dataskyddslagen.

Eva Nordmark
Ordförande

Lise Donovan
Jurist